

Тема 7. ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЮВИХ ФОНДІВ

Мета: розглянути характеристики державних цільових фондів та порядок їх казначейського обслуговування, а також порядок обслуговування позабюджетних фондів.

План

1. Характеристика державних цільових фондів
2. Джерела формування та напрямки використання коштів фондів соціального страхування
3. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціального страхування
4. Зарахування коштів єдиного соціального внеску
5. Здійснення видатків фондами соціального страхування
6. Казначейське обслуговування коштів від приватизації державного майна (с/р)

1. Характеристика державних цільових фондів

Основним централізованим фондом фінансових ресурсів держави, як відомо, виступає бюджет. Кошти бюджету є знеособленими і забезпечують реалізацію її функцій. Однак, у держави можуть бути певні потреби, що мають особливе значення і тому повинні мати відповідне гарантоване фінансове забезпечення. З цією метою держава створює фонди цільового призначення.

За своєю економічною сутністю державні цільові фонди - це грошові відносини з приводу розподілу та перерозподілу вартості суспільного продукту та частини національного багатства, пов'язаних з формуванням фінансових ресурсів в розпорядженні держави та використанням державних коштів для забезпечення розширеного відтворення, задоволення соціально-культурних потреб суспільства, матеріального стимулювання членів суспільства щодо пенсійного, соціального захисту населення, розвитку науково-технічного потенціалу держави.

Основне призначення державних цільових фондів полягає у:

- забезпеченні соціального захисту населення шляхом виплати субсидій, пенсій, фінансування соціальної інфраструктури;
- сприяння економічному піднесенню держави через фінансування, субсидування, кредитування вітчизняних підприємств;
- фінансування природоохоронних заходів;
- надання позик, кредитів.

Джерелами формування доходів державних цільових фондів є..

- бюджетне фінансування;
- обов'язкові відрахування юридичних та фізичних осіб;
- доходи від інвестування власних коштів;
- добровільні внески, спонсорська допомога;
- інші джерела.

Державні цільові фонди поділяють на цільові бюджетні фонди (фонди, що входять до складу державного бюджету) і державні позабюджетні фонди (фонди, що не входять до складу державного бюджету).

Під цільовими бюджетними фондами слід розуміти грошові фонди, що утворюються у складі бюджету держави за рахунок цільових джерел засобів і використовуються на фінансування певних державних чи місцевих витрат під

контролем фіскальних органів держави. Наприклад, платежі до Фонду України соціального захисту інвалідів, збір за забруднення навколишнього природного середовища, цільові фонди, утворені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади.

Реформування системи фінансів України на початку 90-х років призвело до появи нової ланки загальнодержавної системи фінансів - позабюджетних фондів. Особливе значення серед них мають соціальні позабюджетні фонди (Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України з тимчасової втрати працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань).

Специфікою позабюджетних фондів є чітке закріплення дохідних джерел і, як правило, суворе цільове їх використання. Джерелами формування позабюджетних фондів є: спеціальні податки і збори, асигнування із державного і місцевих бюджетів, спеціальні позики, добровільні поступлення. Поступлення можуть формуватися також від капіталізації частини тимчасово вільних засобів позабюджетних фондів (як, наприклад, покупка цінних паперів, інвестування тощо).

В управлінні та контролі за коштами бюджетних та позабюджетних фондів є певні відмінності:

по-перше, використання коштів бюджетними фондами регламентується законодавством та органами влади, а використання коштів позабюджетних фондів — законодавством та виконавчими дирекціями фондів, при цьому є реальна можливість використання коштів в оперативному режимі;

по-друге, контроль за діяльністю і використанням коштів бюджетних фондів здійснює Верховна Рада України, а позабюджетні фонди не підлягають контролю з боку законодавчих органів. Контроль здійснюється податковими інспекціями, фінансовими відділами і виконавчими дирекціями фондів.

2. Джерела формування та напрямки використання коштів фондів соціального страхування

Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики. У межах своїх повноважень Пенсійний фонд здійснює керівництво та управління солідарною системою, провадить збір, акумуляцію та облік страхових внесків, призначає пенсії та підготовляє документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування та виплату пенсій, допомоги на поховання, здійснює контроль за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду, вирішує питання, пов'язані з веденням обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом та інші функції, передбачені Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-ІУ "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" і статутом Пенсійного фонду.

Відповідно до статті 72 Закону джерелами формування коштів Пенсійного фонду є: - надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, у розмірах, визначених законом, крім частини страхових внесків, що спрямовується до накопичувальної системи пенсійного страхування; - інвестиційний дохід, який отримується від інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду в майбутніх періодах; - кошти державного бюджету та цільових фондів, що перераховуються до Пенсійного фонду у випадках, передбачених законодавством; - кошти, сплачені виконавчій дирекції Пенсійного фонду за надання послуг з адміністрування Накопичувального фонду та послуг недержавним пенсійним фондам - суб'єктам другого рівня системи пенсійного забезпечення; - суми від фінансових санкцій та пені за порушення встановленого порядку нарахування, обчислення і сплати страхових внесків та використання коштів Пенсійного фонду, а також суми адміністративних стягнень, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за ці порушення; - благодійні внески юридичних та фізичних осіб; - добровільні внески;

- інші надходження відповідно до законодавства.

Кошти Пенсійного фонду не включаються до складу Державного бюджету України. Бюджет Фонду щороку затверджує Кабінет Міністрів України.

Кошти Пенсійного фонду відповідно до статті 73 Закону використовуються на:

- виплату пенсій;
- надання соціальних послуг;
- фінансування адміністративних витрат, пов'язаних з виконанням функцій, покладених на органи Пенсійного фонду;
- оплату послуг з виплати та доставки пенсій;
- формування резерву коштів Фонду.

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття створювався як правонаступник Фонду сприяння зайнятості населення з метою управління страхуванням на випадок безробіття, провадження збору та акумуляції страхових внесків, надання фінансової допомоги працівникам, яким загрожує звільнення, контролю за використанням коштів, здійснення інших функцій згідно з Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" і статутом Фонду.

Фонд є централізованим цільовим фондом, некомерційною самоврядною структурою, що організовує свою діяльність за рахунок:

- страхових внесків страхувальників - роботодавців, застрахованих осіб, що сплачуються на умовах і в порядку, передбачених Законом та іншими законодавчими актами;

- асигнувань державного бюджету;

- сум фінансових санкцій за порушення встановленого порядку сплати страхових внесків та використання коштів Фонду, недотримання законодавства про зайнятість населення, а також сум адміністративних штрафів, накладених на посадових осіб та громадян за такі порушення;

- коштів служби зайнятості, отриманих від надання платних послуг підприємствам і організаціям;

- доходів, одержаних від тимчасово вільних коштів Фонду, у тому числі резерву

- коштів, на депозитному рахунку;
- благодійних внесків підприємств, установ, організацій та фізичних осіб;
- інших надходжень відповідно до законодавства України.

Основним джерелом коштів Фонду є збори на обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття. Доходи Фонду формуються головним чином за рахунок внесків роботодавців. Дещо менше коштів надходить внаслідок утримань із заробітної плати працівників. Незначними є надходження у вигляді асигнувань з державного бюджету та інших джерел. Мала частка надходжень із бюджету та інших джерел пояснюється тим, що Фонд є самодостатнім, хоч в кризових умовах ці поступлення мають тенденцію до зростання.

Відповідно до чинного законодавства кошти Фонду використовуються на виплату забезпечення та надання соціальних послуг щодо:

- професійної орієнтації населення, професійної підготовки та перепідготовки кадрів, підвищення їх кваліфікації;
- пошуку підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, виплати допомоги по безробіттю;
- надання інформаційних та консультаційних послуг, пов'язаних із працевлаштуванням;
- створення матеріально-технічної бази, інформаційно-обчислювальних центрів, центрів професійної орієнтації;
- відшкодування Пенсійному фонду України витрат, пов'язаних із достроковим виходом на пенсію працівників;
- фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності виконавчої дирекції Фонду та її робочих органів, управління Фондом, розвиток його матеріальної та інформаційної бази;
- профілактика настання страхових випадків;
- створення резерву коштів фонду тощо.

Якщо аналізувати видаткову частину бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, то помітним є те, що найбільша частка коштів витрачається на фінансування матеріального забезпечення та соціальні послуги. Значною є питома вага витрат на утримання та забезпечення діяльності виконавчої дирекції, її робочих органів, управління Фондом; розвиток матеріальної та інформаційної бази Фонду; відшкодування Пенсійному фонду.

Оперативне розпорядження фінансовими ресурсами Фонду в межах затвердженого бюджету здійснює виконавча дирекція Фонду. Функції виконавчої

дирекції покладені на органи державної служби зайнятості. Функції робочих органів виконавчої дирекції Фонду покладаються на центр зайнятості АР Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські, районні центри зайнятості.

Відповідальність за цільове спрямування та використання коштів несуть органи державної служби зайнятості.

Фонд соціального страхування від нещасних випадків утворений відповідно до закону "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності". Фонд є некомерційною, самоврядною організацією, що діє на підставі затвердженого його правлінням статуту та забезпечує соціальний захист, охорону життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності.

Формування бюджету Фонду соціального страхування від нещасних випадків здійснюється за рахунок:

- внесків роботодавців: для підприємств - з віднесенням на валові витрати виробництва, для бюджетних установ та організацій - з асигнувань, виділених на їх утримання та забезпечення; - капіталізованих платежів у випадках ліквідації страхувальників; - доходу, одержаного від тимчасово вільних коштів Фонду на депозитних рахунках; - коштів, одержаних від стягнення відповідно до законодавства штрафів і пені з підприємств і працівників, винних у порушенні вимог нормативних актів з охорони праці;

- добровільних внесків та інших надходжень, отримання яких не суперечить чинному законодавству. За рахунок коштів Фонду здійснюється:

- 1) фінансування заходів, спрямованих на виконання Фондом покладених на нього завдань, а саме:

- своєчасне та в повному обсязі відшкодування збитків, заподіяних працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті;

- організація поховання померлого, відшкодування вартості пов'язаних з цим ритуальних послуг;

- сприяння створенню умов для своєчасного надання кваліфікованої першої невідкладної допомоги у разі настання нещасного випадку, швидкої допомоги у разі потреби його госпіталізації, ранньої діагностики професійного захворювання;

- організація ефективного лікування потерпілого для якнайшвидшого відновлення здоров'я застрахованого;
- сплата за потерпілого внесків на медичне та пенсійне страхування;
- організація робочих місць для інвалідів самостійно або разом із органами виконавчої влади та місцевого самоврядування;
- інші заходи згідно з чинним законодавством.

2) створення резерву коштів Фонду для забезпечення стабільного та безперервного функціонування;

3) покриття витрат Фонду, пов'язаних зі здійсненням ним його функціональних повноважень.

З метою повного та своєчасного виконання обов'язків Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України щодо здійснення соціальних послуг та виплат, передбачених Законом України

"Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", Фонд переведений на казначейське обслуговування.

Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності було створено у 2001 році як некомерційну самоврядну організацію відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням". Функціонування Фонду пов'язане з необхідністю відшкодування витрат працюючих громадян у випадках тимчасової непрацездатності, а також витрат, зумовлених народженням та похованням.

Джерелами надходження коштів до Фонду є:

- страхові внески страхувальників-роботодавців і застрахованих осіб, що сплачуються на умовах і в порядку, передбачених Законом;
- суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, пені, штрафів та інших фінансових санкцій, застосованих до страхувальників та посадових осіб відповідно до актів законодавства;

- асигнування з державного бюджету;
- благодійні внески підприємств, установ, організацій, фізичних осіб;
- прибуток, одержаний від тимчасово вільних коштів Фонду, в тому числі резерву

страхових коштів Фонду, на депозитному рахунку; - інші надходження відповідно до законодавства. Кошти Фонду спрямовуються на:

- виплату застрахованим особам допомоги з тимчасової непрацездатності, вагітності та пологах, при народженні дитини та по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

- допомогу на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які померли від нещасного випадку на виробництві);

- фінансування санаторно-курортного лікування та оздоровлення застрахованих осіб і членів їх сімей;

- утворення резерву страхових коштів для фінансування матеріального забезпечення застрахованих осіб; - забезпечення поточної діяльності та утримання органів Фонду, розвиток його матеріально-технічної бази. Допомога з тимчасової непрацездатності надається застрахованій особі на підставі листка непрацездатності з урахуванням загального трудового стажу працівника у таких розмірах:

- 60% середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають стаж до п'яти років;

- 80% середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам зі стажем від п'яти до восьми років;

- 100% середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж понад вісім років; працівникам, у яких тимчасова непрацездатність настала внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання; працівникам, віднесеним до 1—4 категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастроф, ветеранам війни та деяким іншим категоріям працівників.

Кошти Фонду не включаються до Державного бюджету України, не підлягають вилученню та використовуються тільки за цільовим призначенням. У разі їх невикористання у поточному році вони переходять на наступний фінансовий рік або повертаються на центральний рівень.

3. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціального страхування

Система адміністрування внесків до пенсійного фонду та фондів соціального страхування з 2011 року зазнала суттєвих змін. Замість чотирьох платежів до Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань платники страхових внесків сплачують один - єдиний соціальний внесок.

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати регламентує Закон України № 2464-УІ від 08 липня 2010 року "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування". При цьому чинними залишаються інші соціальні закони, а саме:

- 1) Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-ІУ "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";
- 2) Закон України від 18.01.2001 р. № 2240-ІІІ "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням";
- 3) Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-ІІІ "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття";
- 4) Закон України від 23.09.99 р. № 1105-ХІУ "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності".

Ці закони впливають на порядок нарахування внесків і продовжують визначати порядок отримання дотацій та допомоги від фондів соціального страхування. Таким чином, усі фонди залишають за собою право контролю за своїми коштами.

Облік платників здійснюється шляхом узгодження (інформування) з фондами соціального страхування і внесення відповідних даних до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Відповідно до закону "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" платниками є:

- роботодавці-юридичні особи незалежно від форм власності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах контракту або на інших умовах, передбачених законодавством;

- фізичні особи-підприємці, які використовують працю найманих осіб на умовах трудового договору (контракту);

- фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно;

- фізичні особи-підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності тощо.

Обліком платників єдиного внеску, забезпеченням збору та веденням обліку страхових коштів, контролем за повнотою та своєчасністю їх сплати, веденням

Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування займається Міністерство доходів і зборів України. Єдиний соціальний внесок сплачується саме на його рахунки та розподіляється серед фондів соціального страхування.

За новою системою сплати єдиного соціального внеску залишилися нарахування роботодавцем на фонд оплати праці та утримання із зарплати працівників. Базу нарахування і розміри єдиного соціального внеску наведено в статтях 7 і 8 закону "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

Розмір страхового внеску підприємства залежить від класу професійного ризику виробництва, до якого належить платник за видом економічної діяльності. Оскільки класів ризику є 67, то й розмірів соціального внеску є стільки ж, але у кожного свій - починаючи з 36,76% (1-й клас) і закінчуючи 49,7% (67-й клас).

У разі, якщо страхувальник провадить свою діяльність за кількома видами економічної діяльності, віднесення підприємства до класу професійного ризику виробництва здійснюється за основним видом його економічної діяльності. При цьому, розміри єдиного соціального внеску не є остаточними, оскільки, як визначено у п. 28 ст. 8 Закону, пропозиції щодо їх змін вносяться Кабінетом Міністрів України одночасно з розглядом проекту закону про державний бюджет на наступний рік.

Розмір єдиного внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування

встановлюються з урахуванням того, що вони повинні забезпечувати застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску дорівнює сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Мінімальний страховий внесок визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід).

Сума єдиного внеску розподіляється за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування пропорційно до сум єдиного внеску (у відсотках). У ст. 8 Закону наведено таблицю з розподілом суми єдиного соціального внеску за видами соціального страхування. Ця таблиця використовується бухгалтерами інформаційно і потрібна для розуміння того, яка частка від єдиного внеску направляється на кожен окремий вид соціального страхування.

Відповідно до п. 8 ст. 9 Закону єдиний соціальний внесок має бути сплачений під час виплати заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) та не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

За наявності у платника єдиного внеску одночасно із зобов'язаннями зі сплати єдиного внеску зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами зобов'язання зі сплати єдиного внеску виконуються в першу чергу і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань з виплати заробітної плати (доходу).

Єдиний внесок сплачується шляхом перерахування платником безготівкових коштів з його банківського рахунку.

Кошти, що надходять від сплати єдиного внеску та застосування фінансових санкцій відповідно до цього Закону, не можуть зараховуватися до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів та використовуватися на цілі, не

передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

4. Зарахування коштів єдиного соціального внеску

Відповідно до статті 8, 9, 11, 25 Закону "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010 року № 2464-УІ та Положення про рух коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого наказом Міністерства доходів і зборів, Міністерства фінансів України № 493/815 від 19.09.2013 року розрахунково-касове обслуговування коштів єдиного внеску здійснюється органами казначейства відповідно до умов договорів, укладених між органами казначейства і власниками рахунків - Міністерством доходів і зборів України та його територіальними органами.

Казначейство України надає Міністерству доходів і зборів Довідник адміністративно-територіальних одиниць України в електронному вигляді. У разі виникнення змін упродовж двох тижнів надається оновлений файл Довідника.

Міністерство доходів і зборів надає Казначейству України інформацію про перелік своїх органів (код, найменування, розташування, код за ЄДРПОУ) та в яких органах казначейства вони будуть обслуговуватись. У разі виникнення змін у складі або розташуванні територіальних органів Міндоходів упродовж трьох робочих днів має надати відповідну інформацію Казначейству.

Для зарахування та розподілу коштів єдиного соціального внеску та фінансових санкцій Міністерству доходів і зборів України та його територіальним органам відкриваються в органах казначейства небюджетні рахунки за балансовим рахунком 3719 "Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування". Рахунки відкриваються на підставі заяв цих органів у розрізі категорій платників, визначених Законом України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

Єдиний внесок сплачується шляхом безготівкового перерахування платником коштів з його банківського рахунка на відповідний рахунок органу доходів і зборів, відкритий у територіальному органі казначейства. Платники, які не мають

банківського рахунка, сплачують внесок шляхом готівкових розрахунків через установи банків чи відділення поштового зв'язку.

Зі страховими коштами, акумульованими на рахунках Міндоходів, здійснюються такі операції:

- перерахування на рахунки фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до встановлених законом пропорцій розподілу за видами страхування;
- повернення платникам єдиного внеску надміру або помилково сплачених сум;
- повернення безпідставно стягнених сум єдиного внеску або застосованих фінансових санкцій.

Сплачені платниками страхові кошти зараховуються на рахунки за балансовим рахунком 3719 "Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування", відкриті в головних управліннях казначейства на ім'я територіальних органів Міндоходів. На кінець операційного дня у регламентований час засобами програмного забезпечення шляхом формування меморіальних документів страхові кошти, які надійшли на рахунки 3719 (з урахуванням повернення помилково або надміру сплачених сум та безпідставно стягнутих сум єдиного внеску), перераховуються головними управліннями казначейства на відповідні рахунки головних управлінь Міндоходів.

Наступного операційного дня страхові кошти з рахунків 3719 головних управлінь Міндоходів перераховуються головними управліннями казначейства на відповідні рахунки 3719, відкриті на ім'я Міністерства доходів і зборів у Державній казначейській службі України.

Страхові кошти, акумульовані на рахунках 3719 Міндоходів, засобами програмного забезпечення розподіляються за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до визначених законом "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" пропорцій (у відсотках) та перераховуються на рахунки фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, відкриті в Казначействі України за балансовим рахунком 3717 "Рахунки державних позабюджетних фондів".

Державна казначейська служба України щоденно наступного робочого дня після зарахування коштів на рахунки 3717, відкриті на ім'я фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, надає власникам рахунків виписки з цих рахунків у електронному вигляді та на паперових носіях відповідно до умов договорів про здійснення розрахунково-касового обслуговування.

Таким чином, платники мають розрахунки за єдиним соціальним внеском безпосередньо з Міністерством доходів і зборів та його територіальними органами. Платник сплачує єдиний внесок, після чого кошти відображаються на рахунках районних та обласних органів доходів і зборів. Далі кошти акумулюються на рахунку Міністерства доходів і зборів України з подальшим їх розподілом між фондами соціального страхування відповідно до тарифів, визначених законодавством.

Порядок сплати та зарахування єдиного внеску до фондів соціального страхування наведено на рисунку 1

За результатами зарахування та розподілу страхових коштів Казначейство України формує відомість розподілу страхових коштів за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Органи казначейства відображають суми перерахованих страхових коштів на рахунках управлінського обліку та формують інформацію про рух страхових коштів.

Управління (відділення) казначейства щоденно наступного робочого дня після зарахування страхових коштів на рахунки територіальних органів Міндоходів формують та передають їм такі документи:

- виписки з рахунків 3719 у паперовому вигляді, на яких проставляється штамп відповідного органу казначейства;
- оборотно-сальдову відомість за аналітичними рахунками 3719 в електронному вигляді.

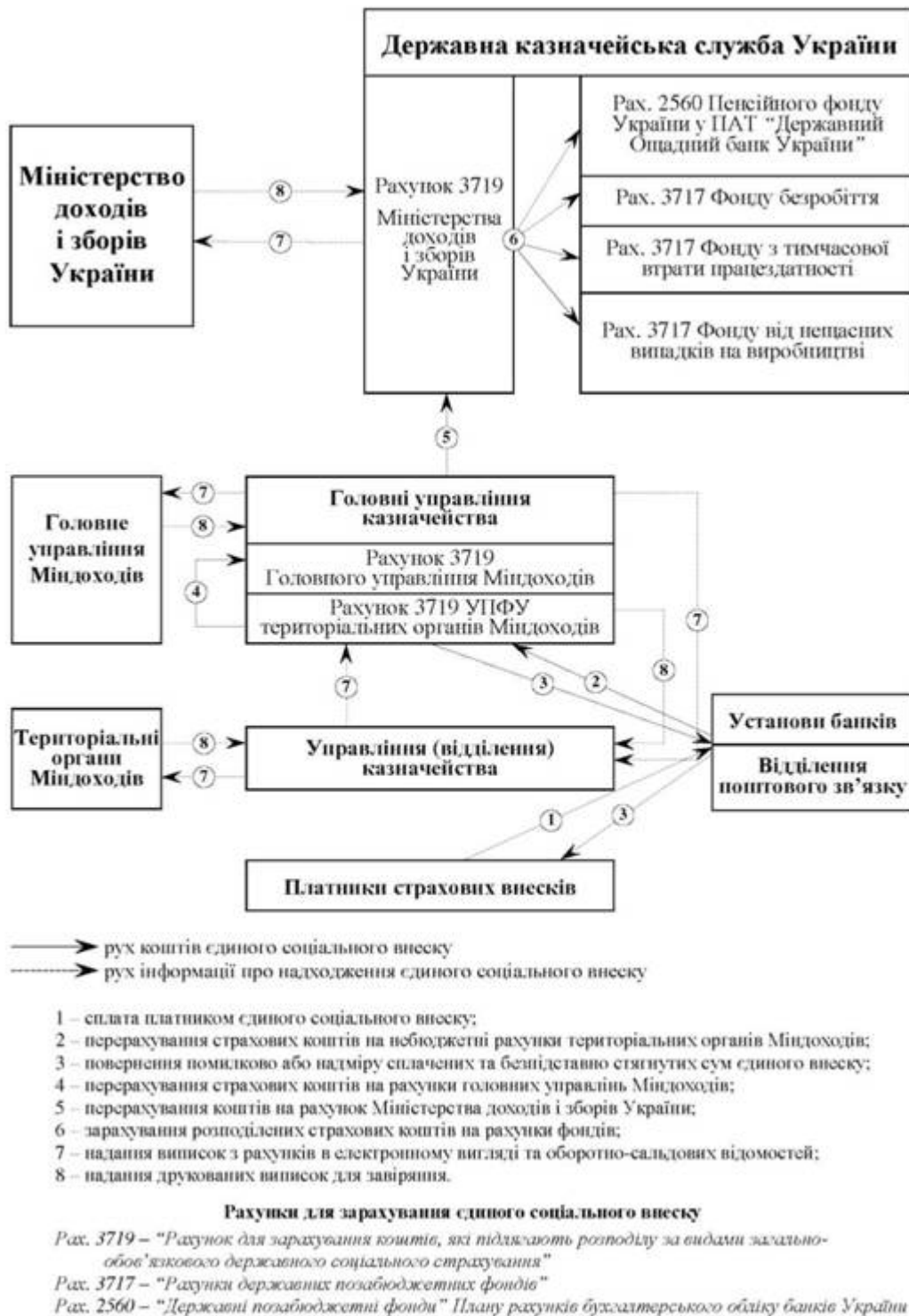

Рис.1 Схема сплати та зарахування єдиного соціального внеску

- "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719 та "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719 в електронному вигляді;
- "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719, відкриті на ім'я головних управлінь Міндоходів, та "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719, відкриті на ім'я територіальних органів Міндоходів, в електронному вигляді.

"Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719, відкриті на ім'я головних управлінь Міндоходів, також надається Казначейству України.

Казначейство України щоденно наступного робочого дня після зарахування страхових коштів на рахунки 3719 передає Міндоходів такі документи:

- відомість розподілу страхових коштів за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування в електронному вигляді;
- виписки з рахунків 3719, відкритих на ім'я Міндоходів, у вигляді електронного реєстру розрахункових документів та у паперовому вигляді, на яких проставляється штамп Казначейства;
- оборотно-сальдову відомість за аналітичними рахунками 3719 в електронному вигляді.
- "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719, відкриті на ім'я Міндоходів, та "Звіт про надходження страхових коштів" на рахунки 3719, відкриті на ім'я головних управлінь Міндоходів, в електронному вигляді.

Щомісяця Міністерство доходів і зборів, Казначейство України, їх територіальні органи та фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування проводять звірку надходжень страхових коштів станом на 1 число місяця, що настає за звітним. За результатами складається загальний акт звірки надходження страхових коштів.

Суми помилково або надміру сплаченого єдиного внеску зараховуються в рахунок майбутніх платежів або повертаються платникам у порядку і строки, визначені Міністерством доходів і зборів за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування та Державною казначейською службою.

Порядок зарахування в рахунок майбутніх платежів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів регламентується наказом Міністерства доходів і зборів України від 09.09.2013 р. № 450.

У випадку помилкової сплати сум єдиного внеску на відповідні небюджетні рахунки за балансовим рахунком 3719 "Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування", відкриті в органах казначейства, органами доходів і зборів

здійснюється зарахування помилково сплачених сум єдиного внеску у рахунок майбутніх платежів за тим самим рахунком відповідно до встановленого розміру єдиного внеску в порядку календарної черговості виникнення зобов'язань платника з цього платежу.

Підставою для повернення коштів є заява платника, яка подається в довільній формі до органу доходів і зборів, де він перебуває на обліку як платник єдиного внеску. У заяві обов'язково зазначаються: найменування платника, код ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи; реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер), причини повернення коштів, суми платежу, що підлягають поверненню.

До заяви платник обов'язково додає оригінал або копію розрахункового документа (квитанцію, платіжне доручення тощо), який підтверджує помилкову сплату коштів на рахунок відповідного органу доходів і зборів. Останній, одержавши від платника заяву у строк не більше п'яти робочих днів проводить перевірку викладених у ній даних та у разі необхідності вимагає від платника та його посадових осіб надання додаткових документів, інформації та пояснень.

У разі наявності у платника єдиного внеску заборгованості зі сплати єдиного внеску або фінансових санкцій за іншими рахунками, повернення надміру або помилково сплачених коштів здійснюється після погашення платником такої заборгованості.

За наявності в обліку органу Пенсійного фонду заборгованості зі сплати єдиного внеску або фінансових санкцій за іншими рахунками він повідомляє платника про можливість направлення коштів (або їх частки), зазначених у заяві, у першу чергу на погашення цих боргів. У термін не більше ніж три робочих дні з дня отримання заяви орган доходів і зборів на підставі даних інтегрованих карток платників готує висновок про повернення надміру або помилково сплачених коштів або про відмову в задоволенні заяви, про що платник повідомляється письмово. У разі відмови в поверненні коштів у повідомленні, що надається (надсилається) платнику, зазначаються її причини.

На підставі висновку у термін не пізніше ніж два робочих дні з дня отримання Реєстру, до якого включено такий висновок, орган доходів і зборів здійснює повернення над міру або помилково сплачених коштів з рахунку, на який їх було

сплачено, шляхом оформлення розрахункових документів та направлення їх відповідним органам казначейства. Повернення коштів здійснюється на рахунки платників єдиного внеску, відкриті в банках або органах казначейства, з яких вони надійшли. Платникам, які сплатили кошти єдиного внеску готівкою, повернення коштів здійснюється на рахунки, зазначені ними у заяві.

Повернення платникам єдиного внеску надміру або помилково сплачених коштів здійснюється органами доходів і зборів за рахунок поточних надходжень на рахунок 3719, на який сплачено кошти, що повертаються. У разі неможливості здійснення повернення одноразово на загальну суму орган доходів і зборів здійснює повернення частковими сумами шляхом оформлення відповідних розрахункових документів.

У разі недостатності або відсутності на відповідному рахунку 3719 поточних надходжень коштів для здійснення повернення орган доходів і зборів направляє звернення до територіального органу Міндоходів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі для підкріплення коштами цього рахунку. Головне управління Міндоходів на підставі звернення приймає рішення та оформляє розрахункові документи для перерахування на рахунок органу доходів і зборів необхідної суми коштів з відповідного рахунка, відкритого на ім'я головного управління в органі казначейства. Зазначені розрахункові документи передаються для виконання головному управлінню казначейства, яке перераховує суми єдиного внеску та застосованих фінансових санкцій у межах поточних надходжень за день у цілому по регіону за відповідним видом платежу на рахунок органу доходів і зборів для здійснення повернення.

За недостатності або відсутності коштів на рахунку головного управління його підкріплення здійснюється на підставі рішення Міністерства доходів і зборів України для перерахування коштів з відповідного рахунка, відкритого в Казначействі України для зарахування сум єдиного внеску або застосованих фінансових санкцій за відповідним видом надходжень, до розмежування цих коштів за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Підставою для прийняття рішення щодо підкріплення коштами є звернення головного управління Міндоходів.

На підставі прийнятого рішення Міндоходів України оформляє розрахункові документи на перерахування необхідної суми коштів відповідному органу доходів і зборів для здійснення повернення та надає їх до Казначейства України. Казначейство на підставі розрахункових документів Міндоходів України до здійснення розмежування коштів за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування перераховує кошти за належністю у межах поточних надходжень за день.

5. Здійснення видатків фондами соціального страхування

Обслуговування позабюджетних фондів здійснюється органами казначейства відповідно до встановлених порядків проходження коштів відповідних фондів. Єдиного порядку казначейського обслуговування коштів державних позабюджетних фондів не розроблено. Абстрагуючись від деталей, окреслимо спільні ознаки, характерні для процесу проходження коштів на здійснення видатків усіх фондів.

Для обліку надходжень та здійснення видатків Фондам в органах казначейства відкриваються небюджетні рахунки за балансовим рахунком 3717 "Рахунки державних позабюджетних фондів" Плану рахунків бухгалтерського обліку державного та місцевих бюджетів, затвердженого наказом Державного казначейства України від 28.11.2000 р. № 119.

Рахунки Фондам відкриваються відповідно до Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 р. № 758. Рахунки державних цільових фондів мають свою систему кодування, складаються із 14 знаків і відкриваються засобами програмного забезпечення

Окремо відкриваються рахунки для:

- здійснення соціальних виплат платникам страхових внесків (роботодавцям та застрахованим особам) для проведення необхідних заходів щодо виплат пенсій, надання допомог, підвищення кваліфікації кадрів тощо;
- проведення видатків на утримання та забезпечення діяльності центрального апарату та територіальних органів відповідних фондів. Видатки здійснюються фондами в межах наявного залишку коштів на їх рахунках. Перерахування коштів та проведення оплати витрат з рахунків фондів здійснюється органами казначейства відповідно до поданих платіжних доручень, підготовлених фондами. При цьому до органів казначейства не

подаються підтверджуючі документи на здійснення видатків, оскільки відповідальність за використання коштів несуть фонди.

Обслуговування відкритих в органах казначейства рахунків Фондів здійснюється на підставі договорів, укладених між відповідними фондами - з одного боку, Казначейством України та його територіальними органами - з другого.

Для повного і своєчасного забезпечення виконання завдань і функцій, покладених на Фонд, проведення соціальних виплат платникам страхових внесків встановлюється наступний порядок проходження коштів на його рахунках.

Здійснення соціальних виплат платникам страхових внесків

Для зарахування коштів Фондам соціального страхування та їх територіальним органам у центральному апараті та головних управліннях казначейства відкриваються рахунки за балансовим рахунком 3717 "Рахунки державних позабюджетних фондів".

Після здійснення Казначейством розподілу коштів єдиного соціального внеску, які надійшли на рахунок Пенсійного фонду 3719 "Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування", суми, що підлягають зарахуванню до відповідних фондів, щоденно у регламентованому режимі акумулюються на видаткові рахунки Фондів, відкриті в Казначействі України за балансовими рахунками 3717 "Рахунки державних позабюджетних фондів". З цих рахунків здійснюється перерахування коштів:

- на видаткові рахунки 3717, відкриті в органах казначейства, для проведення соціальних виплат з фонду соціального страхування на випадок безробіття і фонду від нещасних в випадків на виробництві та професійних захворювань; - на рахунки 2560, відкриті в установах банків для фінансування на відшкодування матеріального забезпечення страхувальникам з фонду тимчасової втрати працездатності.

Для здійснення витрат Фонди та їх територіальні органи подають органам казначейства платіжні доручення у паперовій та електронній формах в кількості примірників, необхідних для всіх учасників безготівкових розрахунків, а також реєстр платіжних доручень. Платіжні доручення перевіряються органам казначейства щодо наявності всіх необхідних реквізитів, відповідності підписів відповідальних посадових осіб і наявності печаток.

Платіжне доручення не приймається органом казначейства та повертається не пізніше наступного робочого дня Фондам та їх територіальним органам без виконання у разі:

- відсутності або недостатності коштів на відповідному рахунку;
- неправильного заповнення реквізитів чи не заповнення хоча б одного з реквізитів та недотримання вимог щодо оформлення платіжного доручення;
- неподання або подання неповного переліку документів щодо здійснення процедури закупівель товарів, робіт, послуг за державні кошти відповідно до законодавства тощо.

На підставі платіжних доручень відповідних Фондів та їх територіальних органів Казначейство України перераховує кошти на рахунки, відкриті в головних управліннях казначейства, для подальшого розподілу на здійснення видатків територіальними органами Фонду. Отримані кошти розподіляються згідно з затвердженими кошторисами та фактичною потребою.

Органи казначейства на підставі платіжних доручень, підготовлених територіальними органами відповідних Фондів, проводяться перерахування коштів соціальних виплат платникам страхових внесків на рахунки, відкриті їм в установах банків, або через підприємства поштового зв'язку.

Що стосується Пенсійного фонду, то кошти єдиного соціального внеску, які надійшли на рахунок 3719 "Рахунок для зарахування коштів, які підлягають розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування", відкритий для нього у Казначействі України, перераховуються на рахунок 2560 "Державні позабюджетні фонди" Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, відкритий йому у ПАТ "Державний ощадний банк України". З цього рахунку кошти перераховуються на аналогічний рахунок 2560, відкритий територіальним органам Пенсійного фонду в установах (відділеннях та філіях) Ощадбанку на обласному та районному рівнях на їх утримання та для фінансування пенсій та інших витрат, що відповідно до законодавства здійснюються з Фонду.

Після проведення операцій на рахунках Фондів наступного робочого дня органи казначейства надають їх представникам виписки з рахунків та додають до них реєстри розрахункових документів.

Повернення помилково та надміру зарахованих коштів на рахунки відповідних Фондів здійснюється органами казначейства на підставі платіжних доручень, підготовлених виконавчими дирекціями Фондів та її територіальних органів.

Розрахунково-касове обслуговування Фондів та їх територіальних органів здійснюється органами казначейства відповідно до умов укладених між ними договорів.

Порядок проходження коштів для здійснення видатків фондами державного соціального страхування через рахунки, відкриті їм в органах казначейства, наведено на рисунку 2.

Рис.2 Схема проходження коштів на здійснення видатків позабюджетними фондами

Утримання центрального апарату та територіальних органів фондів

Чинний механізм казначейського обслуговування коштів Фондів не вимагає надання ними кошторисів на власне утримання до органів казначейства, адже вони не утримуються за рахунок бюджетних коштів і відповідальність за використання коштів несуть самі фонди. Відповідно до Порядку обслуговування видатків на

утримання центральних апаратів державних цільових фондів, затвердженим Головою Державного казначейства України від 22.02.2007 року № 3.4-04/612-236, виділення коштів на утримання та виконання функцій територіальним органам Фонду здійснює виконавча дирекція відповідного Фонду (центральний рівень). На обласному рівні здійснюється розподіл та перерахування коштів районним органам Фонду.

Кошти використовуються за напрямками, визначеними Фондом. Здійснення видатків державними цільовими фондами може проводитись безготівковою оплатою та шляхом виплати готівкою.

Для отримання готівки (як, наприклад, на виплату заробітної плати, допомоги, службові відрядження тощо) уповноважені особи державних цільових фондів подають до органу казначейства заявки на видачу готівки та перерахування коштів на вкладні рахунки. При отриманні заробітної плати та прирівняних до неї платежів разом із заявкою фонди подають платіжні доручення на перерахування платежів, утриманих із заробітної плати працівників та нарахованих на фонд оплати праці, податків до бюджету і єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування.

Органи казначейства перевіряють подані фондами платіжні доручення, заявки на видачу готівки та перерахування коштів на вкладні рахунки, грошові чеки щодо наявності всіх необхідних реквізитів, відповідності підписів відповідальних осіб і відбитка печатки установи зразкам.

Для проведення готівкових виплат органи казначейства отримують в банку чекові книжки. Оплата вартості чекових книжок здійснюється фондами з їхніх рахунків. Після підтвердження факту оплати (копія платіжного доручення) орган казначейства передає чекову книжку відповідному фонду. На підставі грошових чеків уповноважені особи фондів отримують готівку з поточних рахунків, відкритих в установах банків органам казначейства за балансовими рахунками групи 257 "Кошти державного та місцевого бюджетів до виплати" Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Кошти на зазначені рахунки перераховуються органами казначейства на підставі заявок на видачу готівки, наданих фондами.

У разі застосування системи безготівкової виплати заробітної плати кошти перераховуються на вкладні рахунки відповідно до платіжних доручень.

Державні цільові фонди відповідають за правильність заповнення платіжних доручень, заявок на видачу готівки та перерахування коштів на вкладні рахунки, грошових чеків. Вони несуть також відповідальність за цільове спрямування та використання коштів, повноту і своєчасність сплати ними податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Тому органи казначейства не вимагають від них підтвердних документів при здійсненні платежів.

Однак у разі проведення державних закупівель для здійснення органами казначейства контролю разом з платіжними дорученнями Фонди повинні подати підтвердні документи (договори, звіти про результати проведення процедур закупівлі тощо), оскільки на кошти позабюджетних фондів поширюються правові засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, передбачені Законом "Про здійснення державних закупівель" від 01.06.2010 року № 2289-VI.

Органи казначейства відповідно до законодавства у сфері державних закупівель перевіряють наявність документів залежно від обраної процедури таких закупівель. При неподанні або поданні неповного пакету підтвердних документів щодо проведення процедур закупівлі товарів (робіт, послуг) за державні кошти органи казначейства не проводять видатки і повертають документи на доопрацювання.

При здійсненні розрахунково-касового обслуговування центрального апарату та територіальних органів державних цільових фондів шляхом проведення платежів з їх рахунків органи казначейства надають їм виписки з рахунків про здійснені операції за результатами попереднього операційного дня.

Насамперед здійснюються платежі із виконання першочергових заходів: на проведення страхових виплат та надання матеріальної допомоги, що стосується виконання фондами своїх функціональних повноважень, а також на оплату праці, нарахування на заробітну плату, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, комісійну винагороду банкам за здійснення виплат матеріального забезпечення, при здійсненні видатків на утримання центрального апарату та територіальних органів фондів. Для здійснення зазначених платежів фонди та їх територіальні органи подають органам казначейства реєстри платіжних доручень, в яких зазначається "підлягає виконанню в першочерговому порядку".

За результатами проведених перерахувань органами казначейства щоденно складаються оборотно-сальдові відомості по рахунках 3717 "Рахунки державних позабюджетних фондів" за надходженнями та видатками коштів позабюджетних фондів.

В органах казначейства крім обліку руху коштів за надходженнями та видатками фондів за балансовими рахунками 3717 ведеться також управлінський облік проходження цих коштів на рахунках восьмого класу Плану рахунків. На аналітичних рахунках цього класу нарастаючим підсумком з початку року відображаються суми надходжень в розрізі територіальних органів Фондів. Крім цього, відображаються також суми коштів, акумульованих та перерахованих територіальними органами Фондів на центральний рівень, та виділених виконавчою дирекцією Фонду своїм підвідомчим структурам.

6. Казначейське обслуговування коштів від приватизації державного майна

Статус, організацію, повноваження та порядок діяльності Фонду державного майна України визначає Закон „Про Фонд державного майна України" від 9.12.2011 року № 4107-VI. Згідно з Законом Фонд державного майна України є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна; управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Фонд державного майна України відповідальний перед Президентом України. Діяльність Фонду спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і ґрунтується на принципах верховенства права, законності, безперервності, відкритості, прозорості та відповідальності.

Фонд державного майна наділений такими повноваженнями:

1) у сфері приватизації державного майна:

- розробляє разом з іншими центральними органами виконавчої влади та забезпечує виконання державних програм приватизації;

- бере участь у підготовці спільних проектів щодо фінансування міжнародними організаціями структурних перетворень в економіці держави, передприватизаційної підготовки, приватизації та післяприватизаційної підтримки підприємств;

- здійснює повноваження власника державного майна, у тому числі корпоративних прав, у процесі приватизації та контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;

- здійснює продаж державного майна в процесі його приватизації;

- здійснює контроль за виконанням умов договорів купівлі-продажу державного майна;

- вживає спільно з органами Антимонопольного комітету України заходів до запобігання монополізації товарних ринків у процесі приватизації та оренди державного майна;

- здійснює контроль щодо своєчасного та повного надходження коштів від продажу об'єктів приватизації;

2) у сфері управління корпоративними правами держави:

- здійснює управління та проводить аналіз ефективності управління корпоративними правами держави, що перебувають у сфері його управління;

- проводить моніторинг фінансово-економічних показників діяльності господарських товариств, які належать до сфери його управління;

- виступає засновником державних холдингових компаній у процесі приватизації державних підприємств;

- сприяє стабільному функціонуванню фондового ринку;

3) у сфері оренди державного майна:

- виступає орендодавцем цілісних (єдиних) майнових комплексів підприємств, їх структурних підрозділів та нерухомого майна, а також майна, що не увійшло до статутного капіталу господарських товариств у процесі приватизації (корпоратизації), що перебувають у державній власності;

- здійснює контроль за надходженням до державного бюджету плати за оренду державного майна;

- проводить інвентаризацію, оцінку цілісних (єдиних) майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів, що передаються в

оренду Фондом державного майна України, а також нерухомого майна та майна, що не увійшло до статутного капіталу господарських товариств, утворених у процесі приватизації (корпоратизації), або виступає її замовником; укладає договори на проведення оцінки зазначеного майна та затверджує акти оцінки (висновки про вартість майна);

- здійснює контроль за використанням орендованих цілісних майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів, виконанням умов договорів оренди цілісних майнових комплексів державних підприємств

4) у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності:

- здійснює державне регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності;

- контроль за виконанням суб'єктами оціночної діяльності та оцінювачами вимог законодавства;

- контроль за дотриманням єдності методичного та організаційного забезпечення оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності; - професійну оціночну діяльність у процесі приватизації та оренди державного майна, у тому числі практичну діяльність з оцінки об'єктів нерухомості для цілей оподаткування у процесі приватизації та оренди державного майна; - сприяє створенню конкурентного середовища серед суб'єктів оціночної діяльності. Фонд державного майна України здійснює інші повноваження, визначені законами України та пов'язані з виконанням покладених на нього Президентом України завдань.

- здійснює повноваження власника земельних ділянок державної власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації;

- забезпечує відповідно до Закону України "Про управління об'єктами державної власності" формування і ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності, є його розпорядником;

- приймає рішення про створення, реорганізацію (реструктуризацію) та ліквідацію підприємств і організацій, заснованих на державній власності, що належать до сфери його управління;

- здійснює управління підприємствами та організаціями, заснованими на державній власності, що перебувають у сфері його управління;
- проводить роботу із залучення та використання міжнародної фінансової, технічної допомоги у сферах, що належать до його компетенції тощо.

До Фонду зараховуються кошти, одержані від продажу державного майна та інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації, а саме:

- від покупців за подання заяви на приватизацію;
- реєстраційний збір за реєстрацію покупців на участь в аукціоні, конкурсі;
- суми штрафних санкцій за несвоєчасні розрахунки за придбані об'єкти приватизації;
- надходження від продажу патентів на право оренди приміщень;
- відсотки, нараховані на суму відстрочених платежів тощо.

Надходження від приватизації державного майна та інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації, належать до джерел фінансування державного бюджету (ст. 15 Бюджетного кодексу). Кошти від відчуження майна, яке знаходиться в комунальній власності, а також від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них належать до джерел формування бюджету розвитку місцевих бюджетів (ст. 71 Кодексу).

Напрямки зарахування коштів, які надійшли від приватизації державного майна, а також інших надходжень, пов'язаних з процесом приватизації та кредитуванням підприємств¹, визначаються законом про державний бюджет на відповідний рік.

Розподіл коштів, одержаних від приватизації державного (комунального) майна здійснюється згідно з вимогами закону про державний бюджет (рішення про місцевий бюджет) на відповідний рік, закону "Про Державну програму приватизації" та інших законодавчих актів.

Перерахування до державного бюджету коштів, одержаних від приватизації державного майна здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого спільним наказом Державного казначейства та Фонду державного майна України від 19.11.2003 р. № 212/2057.

Для зарахування коштів, які надходять від приватизації державного майна, Фонду державного майна та органам приватизації в Казначействі України

(центральный рівень) та головних управліннях казначейства, відкриваються два рахунки за балансовим рахунком 3718 "Рахунок для обліку коштів від приватизації майна" Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів:

- на перший рахунок зараховуються у повному обсязі кошти, одержані від приватизації державного майна, інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації;

- на другий - кошти, одержані від приватизації об'єктів комунальної власності, якщо органами місцевого самоврядування були делеговані державним органам приватизації відповідні повноваження.

Наступного дня після зарахування коштів на рахунки органів приватизації органи казначейства передають представникам Фонду державного майна виписки із зазначених рахунків та реєстр розрахункових документів до них.

На підставі платіжних доручень, підготовлених Фондом державного майна або органами приватизації і наданих органам казначейства упродовж трьох робочих днів після отримання виписки, кошти спрямовуються таким чином:

- кошти, одержані від приватизації державного майна, за вирахуванням податку на додану вартість, розподіляються за встановленими нормативами, затвердженими законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та перераховуються на рахунки, відкриті у Казначействі (центральный рівень) за балансовими рахунками 3231 "Інші кошти, залучені до загального фонду державного бюджету" та 3232 "Інші кошти, залучені до спеціального фонду державного бюджету". Аналітичні рахунки за вказаними балансовими рахунками відкриваються в розрізі територій та кодів класифікації фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання;

- кошти, одержані від приватизації об'єктів комунальної власності, за вирахуванням податку на додану вартість, перераховуються на рахунки з обліку доходів місцевих бюджетів, відкриті в органах казначейства за балансовим рахунком 3151 "Надходження коштів спеціального фонду місцевих бюджетів, які направляються на спеціальні видатки". Аналітичні рахунки за вказаним балансовим рахунком відкриваються в розрізі місцевих бюджетів за відповідним кодом класифікації доходів бюджету;

- кошти, отримані як застава від покупців для участі в аукціоні, конкурсі, зараховуються на рахунки клієнтів, відкриті в головних управліннях казначейства за балансовим рахунком 3733 "Інші депозитні рахунки".

Кошти, які надходять від приватизації державного майна, обліковуються на рахунках:

- в органах казначейства - відкритих відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів;
- в органах приватизації - відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ.

Не зараховуються до державного бюджету кошти, які надійшли відповідно до умов продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств на конкурсній основі та у вигляді фінансових гарантій при наданні послуг у зв'язку з виконанням програми приватизації і які підлягають поверненню особам, що їх понесли.

Кошти, зараховані помилково, підлягають поверненню за рішеннями судових органів або перераховуються за призначенням на підставі розрахункових документів органів приватизації.

Остаточний розподіл коштів від приватизації та їх перерахування до загального та спеціального фондів бюджетів за звітний період (місяць) здійснюється до 10 числа місяця, наступного за звітним.

Щомісяця, до 10 числа, наступного за звітним, Казначейство та Фонд державного майна України проводять звірки надходжень коштів від приватизації майна, результати яких відображаються в актах звірки, підписаних обома сторонами.

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення Фонду державного майна України здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

Фонд Державного майна України та органи приватизації здійснюють видатки відповідно до Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 року № 1407.

Контрольні запитання

1. Що таке державні цільові фонди та яке їх призначення?
2. З яких джерел формуються державні цільові фонди?
3. Що слід розуміти під цільовими бюджетними фондами та позабюджетними фондами?
4. Який порядок зарахування коштів до державних, цільових фондів?
5. Яким чином сплачується єдиний соціальний внесок?
6. Адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціального страхування
7. Здійснення видатків фондами соціального страхування
8. Опишіть порядок використання коштів від приватизації державного майна